

(25. 1.)

VERSLAG.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 179
der zitting 1890—1891 en n°. 97 der
zitting 1891—1892.)

De Commissie van Voorbereiding heeft het Verslag van het onderzoek der bovengenoemde rekening in de afdeelingen, ingevolge art. 41 van het Reglement van Orde, door tusschenkomst van den Voorzitter der Kamer, op 30 Juli 1892 aan de Regeering medegedeeld, die daarop onder dagteekening van 10 Mei 1893 eene Nota heeft ingediend, ter beantwoording van het Verslag. Verslag en Antwoord zijn hieronder afgedrukt; het laatste met kortere regels.

OVERGELEGDE REKENINGEN.

HOOFDSTUK I.

Ontvangsten.

Volgnummer 1. Blijkens de toelichting zijn door de Nederlandsche Handelmaatschappij verkocht 591 761⁵²/₁₀₀ pikols koffie en verantwoord 614 754⁵¹/₁₀₀ pikols.

Er zijn dus gedurende de reis uit Indië herwaarts 22 992⁵²/₁₀₀ pikols verloren geraakt, verongelukt of buitenslands beschadigd verkocht.

Die aanzienlijke hoeveelheid geeft der Commissie aanleiding om op nadere toelichting van dezen post aan te dringen, in 't bijzonder ten opzichte van de assurantie gedurende de reis.

De hoeveelheid van 22 992⁵²/₁₀₀ pikols koffie, welke minder in veiling is verkocht dan door de Nederlandsche Handelmaatschappij is verantwoord, bestaat in:

a. de buitenslands verkochte lading per <i>Merapi</i>	19 810	pikols,
b. het buitenslands verkochte beschadigd gedeelte der lading per <i>Sindoro</i>	3 055	>
c. de in Indië te min aan boord geleverde en de aldaar verkochte beschadigde hoeveelheden afkomstig van acht verschillende ladingen, te zamen	127 ⁵² / ₁₀₀	>

als boven. . . 22 992⁵²/₁₀₀ pikols;

De ladingen per *Merapi* en *Sindoro*, bestaande in koffie en voor een klein gedeelte in tin, waren tegen zeeschade verzekerd respectievelijk tot een bedrag van f 402 500 en f 409 500.

De schade door assuradeuren beloopt en vergoed, bedraagt voor de lading per *Merapi* f 358 631,60 en voor die per *Sindoro* f 24 964,73.

De door het Gouvernement op beide ladingen geleden schade beloopt f 437 810,50 en f 29 002,58.

De in Indië te min aan boord geleverde koffie is vergoed.

Volgnummers 3 en 4. De Banka-tin heeft gemiddeld opgebracht f 68,73 per 50 kilogram; de Billiton-tin (pachtschat in natura) slechts f 61,30 per 50 kilogram.

Waarom is dit belangrijk verschil in prijs toe te schrijven?

Het belangrijke verschil tusschen den gemiddelden prijs van het Banka- en het Billiton-tin is veroorzaakt door de rijzing van het tin van ongeveer f 61 per 50 kilogram in het voorjaar tot nagenoeg f 99 in het najaar. Van die rijzing is voor het Billiton-tin niet geprofiteerd kunnen worden, omdat het reeds in het voorjaar was verkocht.

Uitgaven.

AFDEELING IV.

Art. 39. Blijkens de toelichting op dezen post zijn de onkosten (vervoer, bewaring, verkoop en aflevering) berekend over 262 851⁵ kilogram kinabast, terwijl volgens volgnummer 2 van het 1ste hoofdstuk — middelen en ontvangsten — slechts 260 012⁷⁴/₁₀₀ kilogram zijn verkocht.

De Commissie acht toelichting van dit verschil wenschelijk.

De in de toelichting genoemde hoeveelheid wijst aan het netto gewicht bij afscheep in Indië, terwijl het in de rekening der middelen vermelde cijfer uitmaakt het netto gewicht bij aflevering hier te lande aan de koopers.

AFDEELING VIII.

Art. 93. De meerdere uitgaaf van f 45 643,51* is veroorzaakt doordat het Departement van Marine aan dat van Koloniën in rekening heeft gebracht de traktementen en soldijen van officieren en minderen — die gedetacheerd zijn geweest bij de Nederlandsch-Indische marine — gedurende de terugreis uit Oost-Indië, — wat tot dusver niet was geschied.

Krachtens welke beschikking is het Departement van Marine daartoe overgegaan?

Worden de traktementen en soldijen gedurende de uitreis ook aan het Departement van Koloniën in rekening gebracht?

De vordering van het Departement van Marine wegens traktementen enz. van personeel, gedetacheerd geweest bij de Nederlandsch-Indische marine, gedurende de terugreis naar Nederland, is gegrond op het bepaalde bij art. 5 van het Koninklijk besluit van 16 November 1866 n°. 80 (*Indisch Staatsblad* 1867 n°. 56).

Wanneer marine-personeel van hier naar Indië wordt gezonden om aldaar op schepen van de Indische militaire marine te worden geplaatst, worden de traktementen en soldijen gedurende de uitreis niet aan het Departement van Koloniën in rekening gebracht. Maar wanneer een nieuw gebouwd schip voor de Indische militaire marine van hier naar Indië wordt gezonden, bemand met marine-personeel, worden de traktementen en soldijen van dat personeel gedurende de reis van zoodanig schip naar Indië wel aan het Departement van Koloniën in rekening gebracht. Een en ander ingevolge de artt. 4 en 5 van het aangehaald besluit,

HOOFDSTUK II.

Ontvangsten.

7, a. De opiumpachtschat over dit jaar bedroeg f 323 494,67 meer dan de raming, welke reeds f 670 000 hooger was gesteld dan de pachtschat over 1886. Daarentegen werd voor eene waarde van f 2 145 775,09 minder aan opium aan de pachters verstrekt dan geraamd was.

Volgens de toelichting moet die mindere verstrekking waarschijnlijk worden toegeschreven aan afgenomen welvaart der bevolking, veroorzaakt door lage rijstprijzen, geringen koffie-oogst enz.

Het belangrijk verschil in raming en verstrekking wordt bij een hooger pachtschat niet voldoende verklaard door

Vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Ned.-Indië over het dienstjaar 1887.

de *waarschijnlijkheid* van afgenomen welvaart der bevolking. Het vermoeden is gewettigd, dat daarvoor andere oorzaken bestonden, bijv. minder doeltreffende werking van de maatregelen tot tegengang van den sluikhandel.

Men wensch hieromtrent nadere inlichting te ontvangen.

De toelichting in de rekening zou vollediger zijn geweest, wanneer daarbij in herinnering ware gebracht dat de inkomst ter zake van verstreking van opium, bij gemis van andere gegevens, geraamd was op den grondslag der voor 1886 vastgestelde maxima waarover de pachters konden beschikken. Indien tot grondslag van de raming had gestrekt de hoeveelheid waarover in 1885 en 1886 door de pachters beschikt was, dan zou de raming veel lager zijn gesteld geworden. Inderdaad is reeds van 1885 af (zie het staatje op bladz. 171 van het Koloniaal Verslag van 1889) veel minder opium door de pachters genomen dan in vroegere jaren. Dat dit feit omtrent de uitkomsten van de bestrijding van den sluikhandel geen gunstig vermoeden oplevert, werd erkend op bladz. 179 van het Koloniaal Verslag van 1891; maar in hoever de sluikhandel werkelijk daarop van invloed is geweest, is moeilijk te zeggen. In Indië wordt aangenomen dat de pachters minder behoefte aan opium kunnen hebben gehad, omdat in plaats van zuivere opium meer en meer tiké — een mengsel van opium en andere bestanddeelen — aan de bevolking is gesleten.

19. Het belangrijk verschil in raming en opbrengst is niet voldoende toegelicht.

In 1885 was de raming f 40 000 en de opbrengst f 17 025; in 1887 de raming f 20 000 en de opbrengst f 8500.

Is het bekend waaraan die aanhoudende daling is toe te schrijven?

De oorzaak van den belangrijken achteruitgang in de opbrengst van dit middel gedurende het tijdvak van 1882 t/m 1887 moet hierin gezocht worden, dat de hoofden van plaatselijk bestuur een ruim gebruik hebben gemaakt van de hun bij de ordonnantie van 4 Maart 1880 (*Indisch Staatsblad* n°. 53) verleende bevoegdheid om vergunningen tot het houden van Chineesche dobbelspelen te weigeren. (Zie het Koloniaal Verslag van 1892, bladz. 186.)

23, c. De raming van de opbrengst der hoofdelijke belasting in de Lampongsche districten bedroeg f 80 000, en de aanslag was f 124 472.

Welke oorzaken hebben tot dien veel hooger aanslag geleid?

De aanslag in de hoofdelijke belasting is gestegen naarmate de bevolking de gevolgen van de Krakatauramp (1883) te boven kwam, de besturende ambtenaren beter met de inkomsten der belastingschuldigen bekend werden en het bevolkingscijfer toenam.

34, a en c. De mindere opbrengst dan de raming wordt blijkens de toelichting ook daaraan toegeschreven, dat de cijns en het verschuldigd plantloon door enkele ondernemingen niet is betaald.

De met de eigenaren van drie nalatige ondernemingen — de Goede Hoop, Dankbaarheid en Gajam — gesloten contracten zijn in Mei 1887 ontbonden.

Is de schuld van die drie ondernemingen sedert aangezuiverd?

Van de eigenaren der drie bedoelde suikerondernemingen had het Gouvernement tot en met 1887, ongerekend boeten, schadevergoedingen, proceskosten enz., in te vorderen een gezamenlijk bedrag van f 138 482,73^s, wegens achterstallige cijns en plantloon

over het oogstjaar 1886 en plantloon over het oogstjaar 1887. Daarvan werd voldaan:

in 1887 . . .	f 49 675,08
> 1888 . . .	3 770,19
> 1889 . . .	3 412,90
en > 1890 . . .	1 207,62 ^s
of totaal . . .	f 58 065,79 ^s

zoodat nog onaanzeuiverd is gebleven een bedrag van f 80 416,94, dat vermoedelijk als voorloopig oninbaar zal moeten worden afgeschreven. (Zie bladz. 215 van het Koloniaal Verslag van 1891.)

Uitgaven.

AFDEELING III.

Art. 87. Met genoegen werd geconstateerd dat de uitgaven ten laste van den post > burgerlijke nonactiviteits-traktementen en wachtgelden, alsmede onderstanden bij ontslag uit de betrekking" geleidelijk verminderen.

De vermindering van deze uitgaaf heeft sedert aangehouden; over 1890 is ter zake slechts uitgegeven f 147 381,06.

Art. 95. De raming van f 2500 voor dezen post is met f 2 920,86^s overschreden.

Blijkens de toelichting werd enkel voor vracht, koelie- en prauwloon en emballage f 2 920,86^s betaald.

Dit bedrag komt der Commissie, den geringen omvang van de bestellingen van het Ministerie van Koloniën in aanmerking nemende, bijzonder hoog voor.

Voor welke goederen is die > vracht, enz." betaald?

Onder het bedrag van f 2376,34^s (niet f 2920,86^s), dat is betaald voor vracht, koelie- en prauwloon en emballage, is begrepen f 1791,09^s voor vracht enz. van 6000 stuks kleedingtasschen, welke in Indië ten gevolge van eene vergissing te veel waren aangevraagd en herwaarts zijn terug gezonden om hier te lande aan de uit te zenden suppletietroepen te worden verstrekt. Het overige is besteed voor vracht enz. van boekwerken, almanakken, gedrukte stukken enz.

AFDEELING V.

Art. 294. De uitgaven op dezen post zijn f 22 062,01^s beneden de raming gebleven.

Men zou 't betreuren indien verslapping van de maatregelen tegen de syphilis daarvan oorzaak was.

Verslapping van toezicht op de prostitutie heeft in 1887 niet plaats gehad, hetgeen kan worden afgeleid uit de in dat jaar gedane uitgaven voor reiskosten van geneesheeren belast met het toezicht, welke p. m. f 2600 meer hebben bedragen dan in 1886. De uitgaven zijn beneden de raming gebleven omdat bij de aanbesteding voor de levering van voedingsmiddelen ten behoeve der zieke prostituées voor 1887 lagere prijzen zijn ingeschreven dan voor de voorafgaande jaren. Voor voeding enz. in 1887 is ongeveer f 20 000 minder uitgegeven dan in 1886.

Verslag van de Algemeene Rekenkamer in Nederland.

Evenals in vorige jaren heeft de Rekenkamer, ook voor

Vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Ned.-Indië over het dienstjaar 1887.

den dienst 1887, een aantal posten van ontvang moeten boeken alleen uit de quitantiën van storting, zonder dat de juistheid der ontvangen sommen door eenig bewijsstuk was gestaafd.

In antwoord op hare bezwaren tegen dat verzuim van het Ministerie van Koloniën deelde de Minister haar mede: »dat voor zoover, tot staving der ontvangsten, bij het Departement van Koloniën bewijsstukken inkomen, die ook steeds aan de Algemeene Rekenkamer worden overgelegd».

De Commissie van Voorbereiding acht dat bezwaar van de Rekenkamer gegrond en meent, dat het Departement van Koloniën voor het inkomen en de overlegging van de bewijsstukken dient te zorgen.

Er zal worden getracht de bewijsstukken tot staving der ontvangsten over te leggen die de Algemeene Rekenkamer verlangt.

Verslag van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië.

Uit het bij deze begrootingsrekening overgelegd uitvoerig en degelijk verslag blijkt, dat de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië zich met ijver en nauwgezetheid van hare veelomvattende en belangrijke taak kwijt en dat op hare adviezen moet worden prijsgesteld.

§ 26, *d*. Te recht heeft de Rekenkamer de aandacht der Regeering gevestigd op de onregelmatigheden met opzicht tot door wees- en boedelkamers gesloten beleeningen. Bij de dalende waarde van vele vaste goederen in Nederlandsch-Indië, zoowel landerijen als gebouwen, is het voor de wees- en boedelkamers en voor de directiën der weduwen- en weezenfondsen een gebiedende eisch om bij het geven van belooningen zeer omzichtig te werk te gaan en niet af te wijken van de dienaangaande geldende instructiën. Strenge contrôle van Regeeringswege is hier blijkbaar noodig.

De voorschriften aan de weeskamers voor het sluiten van beleeningen laten, ook naar het oordeel van de Indische Rekenkamer, aan duidelijkheid en uitvoerig-

heid niets te wenschen over, terwijl het ook aan de noodige contrôle op hare handelingen niet ontbreekt. Een preventief optreden, ter voorkoming van onvoorzichtige handelingen der weeskamers, op zoodanigen voet dat het sluiten van eene beleening werd onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring eener hoogere autoriteit, zou er toe leiden om alle verantwoordelijkheid van de weeskamers af te schuiven, terwijl men integendeel zich geheel op haar beleid moet kunnen verlaten.

§ 26, *i*. De Commissie van Voorbereiding vertrouwt dat de Regeering in de bij deze paragraaf behandelde onregelmatigheid aanleiding zal hebben gevonden om, door een strengere contrôle, geldverspillingen en veronachtzaming van 'slands belang te voorkomen.

In 1888 zijn door den commandant van het leger maatregelen getroffen ten einde op de uitgaven voor reparatie van velduitrusting en ledergoed eene verscherpte contrôle te kunnen uitoefenen. Ten gevolge daarvan zijn die uitgaven sedert genoemd jaar met meer dan de helft verminderd.

De Commissie van Voorbereiding is van oordeel, dat door de mededeeling van het bovenstaande, de openbare beraadslaging over het wetsontwerp genoegzaam is voorbereid.

Aldus vastgesteld den 25sten Mei 1893.

BOOL.

LUCASSE.

PIJNACKER HORDIJK. (1)

(1) De overige leden der Commissie waren de heeren LEVYSSOHN NORMAN en VAN NUNEN. Bij de vaststelling van het Verslag was de eerste overleden en had de tweede opgehouden lid der Kamer te zijn.